

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbava vsak dan opoldne — Meseca naročnina 11.— fr.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Sloveniji in v meščanih kraji
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-361

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Gafsa e Sveitlu occupate

Ulteriori favorevoli sviluppi sul fronte tunisino — 2876 prigionieri — 169 carri armati, 95 automezzi blindati, 102 cannoni, 6 aeroplani e gran numero di autocarri catturati o distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 18. febbraio il seguente bollettino no. 1000:

Le azioni locali in corso nel settore centrale del fronte tunisino hanno avuto ulteriori favorevoli sviluppi, portando alla occupazione di Gafsa, raggiunta fino dal giorno 15 e di Sveitlu.

L'aviazione italo-germanica ha portato il suo efficace concorso con lancio di bombe e mitragliamenti a volo radente su concentramenti di truppe e di automezzi.

Nel corso di questi combattimenti sono stati fatti complessivamente 2876 prigionieri e catturati o distrutti 169 carri armati, 99 automezzi blindati, 36 cannoni semoventi, 66 pezzi di artiglieria da vario calibro, 6 aeroplani e gran numero di autocarri.

Un attacco sferrato dal nemico nel settore settentrionale è stato respinto.

I porti di Tripoli e Bengasi sono stati bombardati.

Sul Canale di Sicilia un cacciatorpediniere germanico ha abbattuto un plurimotore britannico.

Nella notte sul 18 una formazione di nostri aereo-siluranti, nonostante le pessime condizioni atmosferiche, attaccava al largo delle coste algerine un convoglio nemico scortato: quattro piroscafi, di cui uno da 10.000 tonnellate risultano colpiti, due di essi sono successivamente affondati.

Nell'azione di nostri aereo-siluranti contro un convoglio nemico, di cui al Bollettino odierno si sono particolarmente distinti i seguenti piloti: Capitano Oscar Pegna e Giulio Cesare Graziani, Tenente Carlo Faggioni, Mario Benini, Portos Ammannato, Sottotenente Carlo Prister, Ottone Sponzo, Luigi Salvatore, Maresciallo Sesto Moschi, Sergente Maggiore Pietro Merlo.

GAFSA IN SVEITLU ZASEDENA

Nadaljnji ugodni razvoj operacij v Tunisu — 2876 ujetnikov — 169 tankov, 95 oklopnih avtomobilov, 102 topova, 6 letal in veliko število motornih vozil zaplenjenih ali uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 19. februarja naslednje 1000. vojno poročilo:

Krajevne akcije, ki so v teku v srednjem odseku tuniskega bojišča, so se še nadalje ugodno razvijale in dovedle do zasedbe Gafse, ki je bila zavzeta že 15. t. m., ter Sveitlu.

Italijansko-nemško letalstvo je učinkovito pripomoglo k uspehu z metanjem bomb in obstreljevanjem s strojnimi in nizkem polotu sovražnih zbirališč čet in avtomobilskih vozil.

V teh bojih je bilo skupno ujetih 2876 ujetnikov, zaplenjenih ali uničenih 169 tankov, 95 oklopnih vozil, 36 motoriziranih topov, 66 topov različnega kalibra, 6 letal in veliko število motornih vozil.

Napad sovražnika v severnem odseku smo odbili.

Pristanišči Tripoli in Bengazi sta bili bombardirani.

Nad Sicilijo ožino je nemško lovsko letalo sestrelilo britansko večmotorno letalo.

V noči na 18. t. m. je skupina naših torpednih letal navzile najneugodnejšim vremenskim razmeram napadla v bližini alžirske obale spremljan sovražni konvoj. Ugotovljeno je, da so bili zadeti 4 parniki, med njimi en 10.000tonski, in da sta se kasneje dva potopila.

V akciji naših torpednih letal proti sovražnemu konvoju, o čemer govori današnje poročilo, so se posebno olikovali piloti: kapitan Oscar Pegna in kapitan Giulio Cesare Graziani, poročnik Carlo Faggioni, Mario Belloni in Portos Ammannato, podporočnik Carlo Prister, Ottone Sponzo in Luigi Salvatore, narednik-vodnik Sesto Moschi in narednik Pietro Merlo.

Iz nemškega vojnega poročila

Nemško vojno poročilo pravi o bojih v Severni Afriki in v Sredozemlju:

V Tunisu se bojno delovanje uspešno nadaljuje.

Na morju pred Alžirjem so nemške in italijanske letalske sile pri obstreljevanju močno zavarovanega zaščitnega konvoja dosegle nadaljnje uspehe. Ena lahka križarka in trije veliki prevozniki parniki so bili zadeti s torpedi. Z uničenjem ene izmed trgovskih ladij se lahko računa.

Uspešni nemški protinapadi

Napredovanje južno od Novorosijska — Sovjetski napadi povsod zavrnjeni in zadržani

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 19. febr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na zapadnem Kavkazu in ob spodnjem Kubanu je bilo ob nastopajočem zimnem vremenu samo bojno delovanje krajevnega pomena. Pri tem so lastni napadi južno od Novorosijska napredovali dalje.

Na fronti ob Donecu in na prostoru pri Harkovu je sovražnik zopet napadel z močnejšimi silami in je bil zavrnjen deloma v hudih bojih.

Številni sovražnikovi sunki južnovzhodno od Orla so se izjalovili. Nasprotnik je bil v protinapadih vržen nazaj in je bilo pri tem uničenih mnogo tankov. Letalstvo je napadalo zbirališča oklopnih vozil, topniške postojanke in kolone sovražnik na pohodu ter tako občutno razbremenjevalo oddelke kopne vojske.

V naletenju močnih napadov jugovzhodno od Ilimskega jezera je utrpel sovražnik največje izgube ljudi in materiala. Kljub najmočnejši podpori oklopnih vozil in bojnih letalcev je bil nasprotnik povsod zavrnjen pred nemškimi glavnimi bojnimi črtami.

Tudi ponovni sovjetski poskusi, da bi južno od Ladoškega jezera in pred Petrogradom prodrli našo fronto, so se krvavo zrušili. V protinapadu je bila skupina sovražnikovih sil obkoljena in uničena.

Divizija španskih prostovoljcev ima poseben delež pri zavrnitvi številnih sovjetskih napadov.

Nočni napad naših bojnih letal na mesto in pristanišče Murmanska je imel dober učinek.

V poznih večernih urah včerajšnjega dneva je oddelke sovražnih bojnih letal napadel severno-zapadno Nemčijo in metal rušilne in zažgalne bombe na področje mesta Wilhelmshaven. Prebivalstvo, predvsem v okoljskih krajih, je imelo izgube. Sestreljenih je bilo 9 napadajočih bombnikov.

Brezuspešni sovražni napori na severu

Berlin, 19. febr. s. Kakor so javila vojna poročila poveljstva nemških oboroženih sil v preteklih dneh, se razvijajo ostre borbe v podporju južnovzhodno od Ilimskega jezera. Bitka je izredno težava zaradi odjuge, ki je spremenila obširno bojišče v

neskončno lužo. Kljub temu sovjetske čete niso zavzele niti pidi ozemlja in njih napad so se razbil ob nemških črtah. Iz istega vira potrjujejo, da so bile boljše izgube ogromne. Samo v zadnjih treh dneh je bilo uničenih 149 sovjetskih tankov, pred nemškimi postojankami pa leži nad tisoč ruskih trupel.

Skrca prav tak je položaj južno od Ladoškega jezera in pred Petrogradom. Tudi tu skuša sovražnik ob silnih nevihtah vdreti v nemške črte in dosega za ceno najbolj krvavih izgub samo uspehe krajevnega značaja, ki jih odpravljajo nemške rezervne čete, sestojee pretežno iz gerilcev in skupin SS. Rdeči so v tem odseku v zadnjih štirih dneh izgubili 73 tankov.

Sovražnik je izgubil na podrčju južno od Ladoškega jezera od 12. januarja do danes 650 tankov.

Visoke sovjetske izgube na vseh bojiščih

Berlin, 19. febr. s. Iz pooblaščenega vira se doznava, da so nemške čete južno od Novorosijska odbile močne sovražne napade. Na področju Donca so v teku osti obrambne borbe. Zaprado od Harkova so nemške čete ob podpori letalstva odbile vrsto boljševoških napadov, ki so bili izvedeni z močnimi oklopnimi in letalskimi silami. Sovražnik je izgubil 32 tankov.

Severno od Kursa so se izjalovile nove ofenzivne akcije nasprotnika s hudimi izgubami za Sovjete. Na bojišču je bilo uničenih ali onesposobljenih 10 sovražnih tankov.

Južno od Ladoškega jezera in pred Petrogradom se nadaljujejo hude obrambne borbe. Južnovzhodno od Ilimskega jezera je sovražnik obnovil večerj svoje močne napade z uporabo močnih oklopnih sil in bojnih letal. Nove sovražne akcije so se izjalovile. Rdeči so izgubili 14 tankov.

Na finskem odseku odbiti sovjetski poskusi

Helsinki, 19. febr. s. Vrhovno finko poveljstvo javlja da so finske čete na front Karlske in Aunueke ožne v zadnjih 24 urah odbile in razpršile sovjetske napadane oddelke, ki so skušali ob podpori topništva in metalcev bomb prodreti v prednje postojanke. Na ostalih frontah se ni zgodilo nič pomembnega.

Ob Alžiru zdecimiran angleški konvoj

Zmagovite akcije Kr. letalstva v Sredozemlju — Iz konvoja so bile potopljene najmanj tri ladje, več nadaljnjih pa poškodovanih

Operacijsko področje, 19. febr. s. Zaradi pritiska sil Osi v Tunisu je moral poveljnik angloameriškega ekspedicijskega zbora v Severni Afriki zadnje dni pospešiti oskrbovanje preko morja. Za dosego tega cilja je sovražnik napadel iz Severne Afrike, kakor tudi z Malte z močnimi angleškimi in ameriškimi letalskimi silami naša otočna letalska oporišča v upanju, da bo s tem preprečil našim letalom napade na parnike in spremljevalne ladje, ki so prihajale iz Gibraltara in bile na poti proti alžirskim pristaniščem. Nasprotnik naletel na je zadel ob našel nastop slededci ofenzivni poseg našega letalstva, katerega odlične akcije so bile omenjene v vojnih poročilih št. 999 in 1000.

Prvi napad je sovražnik izvedel kasno zjutraj. Brž ko sta se dve veliki skupini ameriških bombnikov ob spremstvu kakih 40 lovskih trimotornikov približali ciljem, so se patrulle naših lovcev dvignile ter odletele sovražniku nasproti. Pilot nekakega »Macchi C 202« je ponovno obstreljeval s strojnimi in nizkem polotu sovražnih bombnikov in je videl, da je letalo izginilo med oblaki nato pa strmoglavilo v plamenih na tla pri Sanassiu. Šest članov posadke sovražnega bombnika, ki so odskočili s padali je bilo ujetih. Enemu našemu lovskemu letalu se je posrečilo pristati na lastnem oporišču čerjav je bilo letalo zasledovano in pilot ranjen.

Med tem je nekdo druga lovsko letalo »R. E 2001« zapeljalo sovražno dvomotorno lovsko letalo težke vrste, ki je po nekaj minutah zasledovanja strmoglavilo na tla 40 km južno od otoka San Pietro. Videl so, kako je letalo izginilo v morju. Tretje sovražno letalo katerega sta ista časovno zadela dva naša lovca in mu odvzela motor je zasilo pristalo v bližini Muramiaske. Posadka 6 oseb je bila ujeta. Dva ostali bombniki in lovski letalstva in vojske ameriških Združenih držav, ki so se udeležili napada, so bili učinkovito obstreljevanji s strojnimi. Skupine so bile razpršene in nekatera letala prisiljena k povratku preden so izvedla ofenzivno akcijo.

Med tem so izvidniki javili, da prihaja na morju velik konvoj, ki je plul ob smerstvu številnih vojnih edinic pred Alžirjem proti vzhodu. Prvi napad na sovražno ladjo je izvedla patrulla nemških bojnih letal, ki ji je uspelo kmalu po sončnem zahodu z dobro merjenimi strelami potopiti en 8.000tonski parnik in zadeti neki nadaljnji parnik.

Poročilo je skupina naših torpednih letal odletela z nekega otočnega oporišča navzile zažgalnim in rušilnim bombam, ki so jih sovražna letala nekaj ur pred tem ob napadu odvržla. Ko so premagale z nepričakovano živahnostjo to prvo težkočo, so naše posadke obvladale izredno neugodno plovbo zaradi slabega vremena in številnih neviht, ki so divale na vsem južnem Sredozemskem morju. Kljub tem oviram je skupina dosegla pred 4. uro konvoj obstreljeval z 10 potopitvenimi strelami in razpršila nekaj potopitvenih strel.

nje politike v vojni. Podčrtava se, da so člani komisije soglasno odobrili in sprejeli podrobno poročilo ministrskega predsednika Kallaya.

bil na poti severozapadno od Bougie'a na 37. stopinji severne širine in 4. stopinji vzhodne dolžine. Torpedna letala, katere so pilotirali šefi posadke kapitan Oscar Pegna in Giulio Graziani, poročnik Carlo Faggioni in Mario Belloni, podporočnik Carlo Prister s pomožnimi piloti poročnikom Portosom Ammannatom in podporočnikom Ottomom Sponzo ter Luigijem Salvatorom ter z višjim narednikom Sestom Moschijem in narednikom Piterom Merlom so se z akcijo presenečenja približali na majhno razdaljo ladjam, ki so se prikazovale v megli ter so z drzno odločnostjo sprožili svoja torpeda. Zadelo so istočasno ob 4.02 štiri trgovske edince in sicer 10.000tonski parnik, ki se je ustavil in nagnil s požarom na krovu; drug parnik srednje tonaže, ki je bil že prej zadet, se je ustavil s požarom na krovu. Ti dve edinci sta se, kakor so piloti opazovali, naknadno potopili. Nadaljnja dva parnika srednje tonaže sta bila zadeta v polno, pa njune potopitve ni bilo mogoče kontrolirati zaradi izredno silovite

protiletalske obrambe z orožjem vseh kalibrov z oboroženih parnikov in spremljevalnih bojnih ladij.

Kmalu nato so bombniki in nemška torpedna letala zopet napadli v dveh valvih preostale edince konvoja ter zadeli ladje, v bližini rta Sili. Med prvim napadom sta nastali dve eksploziji na nekem 10.000tonskem parniku in eksplozija na neki lahki spremljevalni križarki. Ob drugi akciji nemškega letalstva so bili poškodovani trije trgovski parniki, enega od teh je smatrali za potopljenega.

Med napadi na konvoj je italijansko letalstvo odletelo nad Alžir in odvržlo številne bombe na mornariške objekte in naprave v pristanišču.

Istočasno je sovražno letalstvo napadlo Sicilijo, zlasti Castelvetrano, kjer je tamkajšnja obramba zrušila en štirimotorni, ki je strmoglavil pri Portu Palo.

Nadaljnji napad je izvedla skupina nasprotnih lovskih enot, ki se je spopadla s patruljo dveh težkih italijanskih bombnikov pri Cataniji. Naše posadke so zrušile eno nasprotno letalo, katerega pilot je odskočil s padalom in ga je kmalu nato zajela neka naša edinka na morju. Preostali sovražniki so bili sprčo učinkovite reakcije bombnikov prisiljeni opustiti nadaljnje napade in se oddaljiti. Bilanca teh akcij se je zaključila z močno aktivno za naše letalstvo, ki je ponovno pokazalo nasprotniku, kako hlabro in sposobno je.

Zaskrbljenost v angloameriških krogih

Stockholm, 19. febr. s. Iz New Yorka poročajo, da je moral neki ameriški dopisnik iz tuniskega bojišča, ki je komentiral slabo prestano prvo preizkušnjo ameriških sil, priznati večjo taktično sposobnost Osi, kakor tudi večjo spretnost in večjo bojno duha italijansko-nemških sil v primeri s severnoameriškimi silami. Dopisniki švedskih listov pravijo, da je v vseh londonskih krogih vzbudilo sloboho zaskrbljenost poročilo, da so bili ameriški tanki onesposobljeni za boj že takoj po prvih topovskih udarcih.

Nastop novega m'lanskega prefekta

Milan, 19. febr. Novi m'lanski prefekt, ki je posvetil prvo misel in skrb, brž ko je prisel, žrtvam in ponesrečencem ob sovražnih napadih, je danes prevzel pokrajno in se zjutraj poklonil padlim za fašistično Revolucijo. Kasno popoldne je obiskal uredništvo »Popola d'Italia« kjer se je p.klonil pred kom Arnolda Mussolinija ter si nato ogledal uredništvo in tiskarno ter obču. doval modernost in popolnost vseh naprav.

Počastitev spomina Roze Maltoni Mussolini

Forli, 19. febr. s. Ob obletnici smrti Roze Maltoni Mussolini je bila na pokopališču San Cassiano v Pellinu darovana maša, katere so se udeležili razen Ducejevih mušketirjev, podtajnik Stranke Mario Farnesi, prefekt, zvezni tajnik, zastopniki oblasti in direktor narodnega zavoda za popravljanje učitelstva, ki se imenuje po Rozi Maltoni Mussolini. Na splošno so mušketirji položili lavorje venec, cvetlice pa tajnik Stranke, prefekt, legionarji, črne srajce in ljudstvo doline Rabbi.

Veliki japonski uspehi na kitajskih bojiščih

Zavzetje najvažnejših strateških postojank kot uvod v spomladanski ofenzivno proti Čankajšku

Nanking, 19. febr. s. Poročila tiskovnega oddelka japonskega ekspedicijskega zbora na Kitajskem javlja, da so bile zaključene priprave za spomladansko ofenzivno proti Čungkiškim silam v odseku Santungu in Kiangsia. Poročilo dodaja, da so Japonci zasedli že vse važne strateške točke v tem področju, da bi obkolili 89. armadni zbor Čungkinga. Poročilo poudarja pomembnost teh operacij in podčrtava, da so med tem v teku druge ofenzivne operacije že od 15. februarja v odseku pokrajin Kiangsi, Hupej in Junan.

S fronte v Kiangsiu poročajo, da so japonske edince v področju šantung-Fukia ob zori dne 17. porazile močne sovražne sile in obvladale srdit obron. ki so nudile s številnimi možnarji in obilnim avtomatičnim orožjem. Kljub blatu in slabim cestam Japonci zdaj zasledujejo po rze sovražne sile katerim skušajo preprečiti da bi se obnovile. Isti dan je japonske edince po bombardiranju šantungkanga, ki je začela obrambna črta objavljene čun-kiške 3. armade, napadle in zasedle sovražne postojanke ob zori 18. m. Zaradi teh operacij je usoda ostalih važnih strateških točk že zdaj odločena.

Angleži in Američani ne morejo pomagati

Rim 19. febr. s. New York Times objavlja o Kitajski članek v katerem obžaluje, da zavezniki, kljub dobri volji ne morejo pomagati Kitajcem. Za pomč Kitajski bi bilo treba najprej zopet odpreti birman. ako cesta. Za zopetno zavzetje te ceste bi

bilo treba preprečiti izkorenje japonskih čet in vojnih potrebščin v Taganu. Ameriška mornarica je pa vezana v Pacifiku, angleška pa v Sredozemskem morju. Gre za vprašanje, katerega rešitev se nahaja morda v Tunisu, kjer pa stvari ne greče tako, kakor bi morale iti.

Japonska postaja nepremagljiva

Lizbona, 19. febr. s. Soproga Čangkaškova je govorila v ameriškem kongresu, katerega člani s; se ob tej priliki polnoštevilno zbrali, in je izjavila, da si je Japonska zagotovila nadzorstvo nad vsemi potrebnimi surovinami za nadaljevanje vojne in da bo kmalu postala nepremagljiva, če ji bodo zavezniki pustili časa, da se lahko z njim okristi.

Nanking, 19. febr. s. General Kawada, šef glavnega stana japonskih sil na Kitajskem, je izjavil udeležencem kitajske vojaške konference, da ima Japonska zdaj vse potrebne naravne vire za nadaljevanje vojne. Govorec o vojni v Evropi, je general zatrdil, da Os s svojimi podmornicami zadaja hude udarce zaveznikom.

Madžarsko-slovaški trgovinski sporazum

Budimpešta, 18. febr. s. Madžarska in slovaška vlada sta sporazumno sklenili podaljšati do 31. marca veljavnost trgovinske pogodbe, ki bi zapadla 28. februarja. Slovaška delegacija so bo z madžarsko delegacijo pogajala o obnovi veljavne trgovinske pogodbe med obema državama.

Nemški narod ne misli na popuščanje

Članek ministra dr. Gobbelsa v reviji »Das Reich«

Berlin, 19. febr. s. Minister dr. Gobbels pričeja svoj tedenski članek v »Das Reich« s polemiko proti anglosaški propagandi, ki je mislila da lahko smatra zadnji ministrov članek za klic na pomoč nemškemu narodu in za dokaz obupnega položaja. Ali je vojaški položaj vprašuje psec, tako kompromitiran, da se naše prepričanje v končno zmago kakrskoli lahko zmanjša? Res je nadaljuje dr. Gobbels, da smo imeli to zimo malo sreče, vendar je potrebno, da upoštevamo, da v zadnjih treh letih dosežene zmage močno odtehtajo trenutne poraze. Zelo bedasto bi bilo misliti, da narod, ki se doslej še ni boril s polnostjo vseh močností in je kljub temu dosegel znatne uspehe misli na predajo. Nasprotno: odločen je nadaljevati totalno vojo in se poslužiti najbolj učinkovitega orožja s katerim razpolaga. Bila bi huda zmotna misliti nasprotno iz nesreče, ki ga je zadela. Ne gre narod upati nove sile in ne v preteklosti. Niti nevarnost resnično preti nemškemu narodu zaradi psec da Nemčija v zavesti tega dejstva d.k. zue da razpolaga z najvišjo silo, s katero bo dosegla zmago. Nevarnost nevarnost je prebudila v nas življenjski nagon naroda. Natančni pomen tega dejstva bo sovražnik doimel v teku pri-

hodnjega poletja, ko se bo nemški narod, potem ko bodo postale operacije na vzhodni fronti zopet normalne in potem ko bo zbral vse svoje energije od čno vrge v protinapad in razprši nasprotnika.

Članek ugotavlja s pomočjo učinkovite primerjave z vrhunsko dobo Friderikovega vladanja da je vojna velika narodna preizkušnja, ki jo usoda nalaga nemškemu narodu, ter zaključuje: »Mi bomo ostali to preizkušnjo, ob kateri se nam spomin na lažno in lepo življenje mirnega časa za nekaj praznega in odestnega, kajti naše sile, ki še dolgo niso izčrpane so zdaj ogromno narastle. In to bo čimprej dokazano na najbolj jasno način, ki je mogoče.«

Premočrtna zunanja politika Madžarske

Budimpešta, 19. febr. s. Sestala se je komisija za zunanje zadeve v zbornici poslancev. Ob navzočnosti vseh članov vlade in predsednika zbornice je ministriki predsednik in zunanji minister Kallay podrobno poročal o zunanji politiki vlade. Seja je trajala nad tri ure. Zvečer se je predsednik ministrskega sveta udeležil seje komisije za zunanje zadeve v senatu, kjer je ponovil svoje izjave, ki jih je podal v zbornici. V parlamentarnih krogih so zelo zadovoljni zaradi izjav ministrskega predsednika, ki so znova potrdile premočrtna načela, ki so v skladu z narodnimi interesi in ki tvorijo bistvo madžarske zuna-

Zvišanje prejemkov nižjim drž. uslužbencem

Ko je bila v Službenem listu Ljubljanske pokrajine z dne 16. IX. 1942-XX, št. 331-74 objavljena vzporedna razpredelnica prejemkov bivšega jugoslovanskega osebja s prejemki italijanskega osebja skupin A, B in C v državi službi in so nato bile višjim uslužbencem izplačane razlike za nazaj v večjih ali manjših zneskih, so bili nižji uslužbenci v velikih skrbeh, ker bi se jim morali dotakratni prejemki celo znižati in bi morali presežke za nazaj vračati. Toda to kruto določilo je bilo takoj popravično, tako da presežkov za nazaj ni bilo treba vrniti, temveč so prizadeti uslužbenci se naprej prejemali nezmanjšane dotakratne prejemke.

Zaupajoč v naklonjenost fašistične vlade do prebivalstva Ljubljanske pokrajine in z vero v socialno pravičnost so nižji uslužbenci po Zdrženju javnih nameštencev naslovili na Ekscelencio Visokega komisarja prošnjo s podrobno izdelanim predlogom, kako naj se objavljena vzporedna razpredelnica prejemkov bivšega jugoslovanskega osebja s prejemki italijanskega osebja popravi in dopolni, tako da bi se prejemki zvišali tudi vsem nižjim uslužbencem.

Prva obletnica tragične smrti Avgusta Praprotnika

Ljubljana, 20. februarja. Na današnji dan pred enim letom se je naglo razširila po vsej Ljubljani in Ljubljanski pokrajini vest, da je bil izvršen v Tavcarjevi ulici atentat na znanega slovenskega avtorja Avgusta Praprotnika. Od tistega dne je bila vest, da je bil na padenec smrtno nevarno ranjen in da je kmalu po prevozu v bolnico umrl. Tragična smrt moža, ki ga je slovenska javnost dobro poznala kot vodilno slovensko gospodarsko osebnost, je zbudila splošno presenečenje in obžalovanje.

Ob svoji smrti je bil pokojni na višku svojih življenjskih sil, ki jih je neumorno posvečal razvoju in napredku našega gospodarstva. Kot takega so ga cenili vsi naši gospodarski krogi in mu zato zaupali vsa važnejša mesta v gospodarskih organizacijah. Pokojni Avgust Praprotnik je bil predsednik Zdrženja industrijev in obrtnikov, predsednik zdruge »Ljubljanski velesojem«, predsednik Avtomobilskega kluba in marljiv sodelavec v mnogih drugih ustanovah in organizacijah.

Moral je umreti star komaj 50 let. Teroristična morilska krogla ga je pogladila v grob v trenutku, ko je bil slovenskemu gospodarstvu zelo potreben. Teroristi tega niso hoteli upoštevati in so ga brezobzirno odstranili, ker so se zavedali, da bi jim mož, ki je bil v vsem svojem bistvu protikomunist, lahko postal nevaren. To je bilo spoznanje, ki je zraslo ob njegovi smrti v slovenski javnosti in ki je odpiralo oči prvim zapeljancem. Ljudje so začeli slutiti prave cilje komunizma in se počasi, toda z vedno večjim odporom odvrčati od njega.

Izguba Avgusta Praprotnika je bila za vse slovensko gospodarstvo in z njim povezane ustanove težka in boleča. Pomagala pa je k razčiščenju položaja in razkrinkanju terorizma. Bila je signal za organizirani protikomunistični pokret, ki je prav po številnih. Praprotnikovi smrti podobnih primerih, zalej najhujše plasti Avgust Praprotnik torej ni padel zaman in ga bodo vsi protikomunistični borci ohranili v trajnem hvalnem spominu.

Dve veseli novosti v Drami

Goldoni: Mirandolina — Ogrinec: V Ljubljano jo dajmo!

Ljubljana, 20. februarja. Carlo Goldoni (1707—1793) je italijanski najpopularnejši, največkrat igrani in najraje gledani komediograf. Čenraj ni niti globok, niti duhovit, čeprav njegova satira ni ostra, temveč krotka; njegove osebe imajo vse nekaj filistrskega in na praktično, pametno, koristnost usmerjeno smisljenje. Naivnost, preprostost, čisto, neposredna omejenost je značilna za njegove znake, njegov jezik in dogajanje v njegovih komedijah.

Ali Goldoni je nad vse ljub ljudstvu, ker je bil naraven, odkritosrčen glasnik svoje dobe, »slikar in sin narave« (Voltaire), ker je poznal in ljubil ljudske sloje do dna in je pokazal svojo mrznost in zaničevanje vsem različnim troloni in zajedavcem človeške družbe. In Goldoni je znal pisati za oder, ustvarjati igralcem izvrstne vloge, postavljati pred gledalce zmerom živahen in zanimiv teater. Goldoni je bil po vzgledu Molièreja trezno moralizirajoč realist, ki je odklonil sirovosti, nespodobnosti in dvomnosti v komiki, stremelci na vsak način in za vsako ceno zbujači le smeh brez ozira na možnost in verjetnost. Njegove komedije niso badaste burke, temveč iz resničnosti zajete veselice, ki naj zabavajo le s tem, da kažejo človeške nrosti in grešnosti, strasti in zmote v čim bolj verjetni obliki in z naravno govorečimi in se kretajočimi ljudmi. Namen pa naj bi bil: grehe bičati, dvigniti človeško miselnost, očistiti čustvovanje, skratka ljudi poboljšati.

Ni bil vedno zvest svojemu cilju: včasih je zapadel v se vladajoči, a edino donosni neokus stare burke in propadle improvizacije »commedie dell'arte« — saj je moral vsaj živeti od svoje umetnosti. Umrl pa je vendarle v bedi, ker je bil za svoj čas preveč umetnik in premalo spekulatant na ljudske instinkte.

Italijani spoštujejo Goldonijeve zasluge za ital. dramatik, a Goldoni je slaven po vsem svetu in tudi pri nas kot pionir moderne komedije. V Sloveniji so se igrali in se igrajo njegove igrice. Dva gospoda in en sluga, Lažnivec in Mirandolina.

Ta zadnja je prišla zdaj ponovno na naš oder. Radi smo jo gledali kot zabavno starino, ki naj dokazuje, da je najbolj pametno in koristno tisto staro latinsko geslo »Podoben se raduje podobnega« ali nemško »Enako se z enakim družijo« ali kranjsko-slovensko »Gilih v kup štrihaj«.

Lepa, premetena krčmarica Mirandolina se okoriša in ima za norca troje plemičev, a po želji rajnega očeta in po lastni praktični pameti ončno vzame zvestega natakarka za moža. Mirandolina pa osmeši posebej zlasti omejenega viteza, ki zaničuje in ponižuje vse žensavo, a se naposléd izkaže tepca v svoji zatelebanosti v duhovito kokešno krčmarico Goldoni je z vitezom Rinfartu ustvaril izvrsten, neumrljiv moški tip. Z vsemi tremi plemiči pa je Goldoni podal nekako splošno fotografijo takratne parastiske, badasto, zapravljive in postonske le lov za ženskami vdane aristokratije.

V odlični režiji Jož Koviča je žela skromna komedija uspeh. Vse dejanje se godi na istem prizorišču, ki ga le neznatno spreminjajo: pred vhomod in eleganten hotel. Ta prostor služi pozneje za dvojce različnih sob (Po mojem bi morala zato napisana tabla »Pri lepi krčmarici v sobah izginili«).

Jan je bil kot vitez v ulogi, ki mu jo po Romeu in Hamletu težko verjamemo. Ali storil je kot umetnik, ki se povsod krepko uveljavlja za spočetka sirovega mislogyna in kasnejšega copatnika vse mogoče da je sijajno uspel. Prodigallega markiza umazanja, priskledniku in smešnega afektiranca, ki postane malone tat, je izvrstno igral Gregorin, simpatičnega zapravljivca grofa pa prav toplo in naravno Verdonik. Zmagovalca v ljubezenski tekmi, natakarka, podaja Gorinšek s prijetno živahno realistično. Dvaja prefrancani le na izkoristek nje moških tepcev usmerjenih gledaliških igralst za postavili namerno Gabrijelčeva in Vida Juvanova, kot slugi pa sta brez spotike nastopile gojenca Benedičič in Podgoršek.

Glavno naslovno ulogo Mirandoline je odpravila Mira Danilova ne le z vso svojo veliko rutino, temveč tudi s pristno humornostjo, neprisljano živahnostjo, kokešno

gracijo in zdravo žensko energijo. Bila je odlična.

Scenografu Franzu gre za dekoracijo posebno priznanje.

»V Ljubljano jo dajmo!«, veseloigro v treh dejanjih je napisal Josip Ogrinec, prrodoslovec na dunajskem vseučilišču in ljubljanski Dramatično društvo jo je izdalo kot 8. zvezek svoje »Taliže« leta 1869. Ne vem, kdaj in kje so jo uprizarili prvič toda v A. Trstenjakovem seznamu slovenskih gledaliških predstav v Čitalnici in deželnem gledališču v Ljubljani od oktobra 1867 dalje sem jo našel navedeno 20. marca 1870 prvič uprizarjeno v starem (pogorelem) deželnem gledališču, drugič šele 22. aprila 1871. a tretjič celo šele 18. februarja 1877 in četrtič — 8. decembra 1881!

Ti datumi so značilni: ed od začetka naše dramatike je držalo kar je povedal Prenerčič »Veliki mož«: »Slovinci kako težko verjamejo svojiu a kako lahko tujeu človeku!«

Danes beremo v literarni zgodovini: da je Ogrinec veseloigro »po Linhartovi Zupanovi Metki« prvič zaležil slovenska komedija. Po Jurčičevih Levstikovih in Erjavčevih poth je hodil žal tako zgodaj umrli prvi slovenski »vimi dramatik Ogrinec. V marsičem zlast ob sklepanju ženitne pogodbe pa onafamo Ogrinec v gledanje na Linhart-Richterjev Zupanov: Micki Kot kmeček sin je dobro poznal ljudsko življenje in mišljenje a kot izobraženeec in marljiv prosvetni delavec tudi duševnost in delovanje domače posebi ljubljanske inteligence.

Tako nam podaja njegova veseloigra zanimiv pogled na takratno slovensko družbo in nieno stremenje nazvrog v kulturi in civilizaciji. Kmet ni spoštoval mestnega škra in se je v lačenbergeriem uradnikom celo advokatom kot postopake brez grunta edino resničnega trdnega metia samo posmeheval. Edino dele na polju travniku in v gozdu je imel takrat naš kmet za človeka vredno. Če pa se je znal sam jedva podpisati in le počasnati je vendar želel da bi znal otroci kaj več. Pošiljal jih je torej v šolo. Le za ženske potome je mišlil da im naj dasta šivilja in kuharica najvišjo usposobljenost kot bodočim gospodinjim in materam. Nikakor na naj bi se ženskam ne dalele v roke bukve. Te bi jih le zmešale in skvarile.

Kako modra žena Rotija negotovni mož. Srebrina da pošlita mlajše hčer Marico v Ljubljano učiti se kovanja in šivanja kako privede starejša hči Cuna Marico v Čitalnico, pa k slovenski gledališki predstavi in ka ko se Marica zalubi v ljubljanskega odvotnika dr. Snola ter postane vzlic odnora očeta Srebrina nevesta ljubljene »pisača« škra in potovanja« je vsebina te stare veseloigre.

Med tremi dejanji so skok: dejanja je malo več pa je govorenja in zlasti ženitna med hlapcem in kuharico Ogrinec je omerjal te misli ki se pozabljajo ali na prihajajo točno kakor na izročeno v kritičnem trenutku. In črtnost mu ni bila močnava. Tako podvito ženitno pogodbo ne da bi se poznal ali kome dober in vse dobro.

Igrica je vendarle prikupna in dokaz da bi Jos Ogrinec morda prav dober dramatik bi bil živel in napredoval. Režiser Mila Skrbinšek je veseloigro bistveno popolnil in v marsičem izboljšal ter pokazal da bi sposoben in marljiv dramaturg alko pomagal! Uspehu še marsikateremu izvrstnemu dramskemu delu ki leži in trohni Skrbinškova predlava je prav dobra in zaslužna a še ne dkraja izvedena. Monolog hlapca in kuharice naj bi se skraislal: saj njih humornost ni udar »a temveč po večini le moreča.

Izvrsten Srebrin v krasni maski je po govornici vedenju in vsem nastopniču Cesar je zopet ustvaril krepak domač ljudsk značaj. Krcacija je veseloigro zelo usajala in prinesla Cesarju najtonlejši priznanje.

Prav dobra mati Rotija je Pol Juvanova rietno topla prščna in naravna. Takih dobrih mamic in žensk kakor jih ona ustvarja ni smo imeli na našem oderu. Zelo dobro se je odzvala Levarjeva v polotroško Marico in v odzvala prav simpatično. Starejša je Cuna stranska vloga, ki ustreza namenu da se je odstranil samogovor Marice. Prav imenitno se odzvala Drenovec kot dr. Snol; njegova nena igra na koncu 3. dejanja je bila dovršena. Peček je bil hlapec Pavle. Rikarjeva kuharica Neža: etorila sta vse močote zaniu ki sta ne mogota. Kršitva kot notar in Gorinšek kot vira noročna priča sta bila z masko in govornico prav dobra.

Veseloigra je vno ugajala in prinesla sodelujočim mnogo ploskanja in cvetja. Fr. G.

Mestni zelenjadarski tečaj

Prirejenih bo več predavanj o pridelovanju sočivja

Ljubljana, 20. februarja. Lansko obdelovanje vohnj vrtovej po vsej Ljubljani pokazalo najboljšo voljo prebivalstva, da bi prideliati čim več zelenjave in sploh vrtnin ter si z lastnimi pridelki pomagali v sedanjih razmerah. Ze lani se je pa tudi pokazalo, da skoraj povsod manjka za vrtnarska dela potrebne strokovne izobrazbe in izkušenj ter zato tudi ni bilo takega uspeha in tako bogatih pridelkov, karkane bi želeli in smeli pričakovati pri ljudih, ki že dolgo obdelujejo vrtovej.

Mestna občina je tudi letos še pomnožila razsežnost za obdelovanje manj premožnim slojem oddanih zemljišč, razen tega je pa zupan, general Leon Rupnik, ukazal pridreditv cele veste predavanj, ki bodo na raznih krajih mesta.

V ponedeljek 22. t. m. bodo predavanja v Dravljah v prostori gostilne spri Miheljnu na Vodnikovi cesti št. 287.

V torek 23. t. m. bodo predavanja v Kerkovi gospodinjki šoli v Šiški.

V sredo 24. t. m. bodo predavanja v ljudski šoli na Barju.

V četrtek 25. t. m. bodo predavanja v telednični ljudski šoli na Viču.

V petek 26. t. m. bodo predavanja v deškem vzgajališču Selo v Mostah.

V soboto 27. t. m. bodo predavanja v dvorani na magistratu.

Drugi četrek 4. marca bodo pa predavanja v ljudski šoli za Bežigradom.

Vse te dni bodo predavanja o zelenjadstvu trajala od 8. do 11. ure in popoldne od 14. do 17. ure. Predavatelji bodo obravnavali vsa vprašanja, ki so najbolj važna za uspešno pridelovanje zelenjave.

Na vseh navedenih krajih in vse dni bo od 8. do 9. ure predaval mestna kmetijska referentka ga. inž. Angela Mahkota o važnosti zelenjave v vojnem času, o obdelovanju zemlje in njeni pripravi za pomladno setev in saditev, o raznih načinih izboljšanja zemlje z obdelovanjem, o zalivanju in vrtnarskem orodju.

Drugo uro, torej od 9. do 10. ure bo povsod predaval mestni kmetijski referent inž. Josip Maček o smotnem gnojenju s hlevskim gnojem, o pomenu komposta in o polnem gnojenju z različnimi metnimi gnojili, nadaljen pa tudi v važnosti poznavanja onih zelenjavnih vrst, ki zahtevajo posebno gnojenje.

Tretjo uro, torej od 10. do 11. ure bo povsod predaval mestni vrtnarski oficijal France Pirnat o setvi, saditvi, o razdelitvi gredic, okopavanju ter o vseh delih, ki so med letom potrebna za umno zelenjadstvo.

Popoldne od 14. do 17. ure bo vsakokrat predaval naš znani strokovnjak, viši vrtnarski nadzornik Josip Štrekelj, o kulturi in vrstah ter tudi o obrambi raznih kapusnic, stročnic ter čebulnic proti škodljivcem. Poleg njega bo pa predaval o solatnicah, raznih spinacih, paradiznikih, korenju in o raznih dišavnih nadzornik mestnih nasadov Anton Lap.

Slehernemu je s temi predavanji dana prava prilika, da se nauči najpotrebnejšega, kar mora znati in veleti, če hoče s pridom obdelovati svoj vrtič ali vojni vrt. Tudi najbolj izkušeni vrtnar se bo pri teh predavanjih še marsikaj naučil in izpolnil svoje došednje znanje in izkušnje. Večina predavateljev je našim prijateljem vrtovej že znana, saj imamo med njimi prve strokovnjake in najbolj priljubljene predavatelje v tej stroki, zato pa še posebno ozarjamo vse začetnike in začetnice, naj žrtvujejo vsaj en dan za prepotrebni pouk, da njih delo na vrtovej ne bo neplodno in jim jesen ne bo prinesla prevelikih razočaranj. Če bo vsaj en dan poslušajo poslušali predavanja in si beležili najvažnejša navodila, bodo imeli veliko korist in tudi veliko veselje z letino. Prepričani smo, da bodo predavanja vzgojila dolgo vrsto zelenjadarjev, ki bodo tudi še v mirnih časih z veseljem in s pridom izkoriščali pri teh predavanjih priljubljene in preizkušene nauke.

Po vitamine na živilski trg

Sama posušena zelenjava je škodljiva, zato moramo vzeti vsaj od časa do časa svežo povrtnino

Ljubljana, 20. februarja

Nekateri že tožijo, da trpe zaradi pomladne utrujenosti, ki je baje posledica pomanjkanja vitaminov zaradi zimske hrane. Vendar februarja navadno še ni teh pomladnih občutkov, ker telo doslej še ni izčrpal vse vitaminske zaloge. Kljub temu ne smemo preveč polcenjevati zelenjave, ki je zdaj napodaj na trgu. Nekatere gošpodinje se pozimi izogibajo trga, češ, napodaj ni nič posebnega. Zadovoljne so s svojimi zaloganji. Prav v tem je nevarnost, da zbole zaradi pomanjkanja vitaminov.

Mnogi so si namreč lani nasušili precej povrtnine, kar je bilo zelo pametno. Tako so si pripravili lepe zaloge potrebnih živil za zimo. Toda s samimi temi živilmi ne smejo biti zadovoljni. Suha zelenjava se pač ne more kosati po kakovosti s svežo. Raziskovalci živil in vitaminov nas opozarjajo v svojih razpravah, da suha zelenjava ne vsebuje nekaterih vitaminov, ki dajejo premin pridelkom največjo vrednost. Mnogi vitamini so občutljivi za sonce, zrak in toploto. Razpa lejo tudi kmalu, ko se v rastlini usavi življenje, torej, če zelenjava leži delj časa, ne da bi jo porabili, čim jo prinesemo z vrta. Mnoge kuharice ne ravnaajo pravilno s povrtnino, ker jo kuhajo, namestu da bi jo dušile in ker ne pripravljajo jedi iz surovih živil. Večkrat smo se opozarjali, da je zelo dobro in zdravilna pozimi salata iz kislega zelja, a večina gospodinj zelje kuha, da se uničijo v tem dobrem živilu skoraj vsi vitamini.

Nekateri meščani, ki so lani marljivo sušili zelenjavo, so mislili, da so se dobro založili tudi z vitamini, ko so si nasušili zelenjave cele vreče. Prav zaradi tega, ker imajo mnogo tega blaga, ne kupujejo sveže povrtnine. Čeprav so založeni še tako dobro s temi živilmi, naj vendar vsaj od časa posežejo tudi po sveži povrtnini. Toliko je dobro vedno na trgu, če ne te vrste, pa druge, da bo jedilnik lahko vedno primerno izpopolnjen.

V tej zimi je trg mnogo bolj založen z uvoženo povrtnino kakor je bil lani, tako da nismo mnogo pogrešali domačih pridelkov. Sicer je pa bilo doslej tudi nekaterih domačih pridelkov napodaj več kakor v lanskim zimam. Precej več je endivije in zeljnih glav. Domačega motovilca lani nismo videli več mesecev, med tem ko je bil letos napodaj že januarja, ker je smeg tako nedavno skopnel in je vreme ostalo toplo.

Danes so se branjevi založili najbolj s cvetčati, tako da je zavzela na stojnicah še prostor, ki ga je zavzemalo pejsnje čase drugo blago. V splošnem so danes prevladovala na stojnicah na prostem citrone in cvetčata, a bilo je tudi precej endivije. Prejšnje tedne smo porabili izredno mnogo oranz Meščani meda niso kupovali oranz nikdar bolj ob posebnih prilikah, pred Miklavžem in cvetno nedeljo, pač zato, ker so se pocenile in ker je bilo napročaj res lepo blago. Zdaž bomo morali potrpeti, dokler ne bodo prišle druge pošiljke. Kdor hodi na trg predvsem zaradi vitaminov, se naj zalaga zlasti s citronami, ki jih je zdaj povsod na izbiro. Ne smemo si na seveda delati zalog citron saj to adije ni trepžno ter se kmalu pokvari. Citrone kupujemo sproti.

Branjevoj so danes uređili posebno skrbno svoje stojnice, kakor navadno ob živahnih tržnih dneih. Razstavili so vse blago, kolikor so ga imeli v zalogi. Tako smo lahko sprevideli, la je napodaj še marsikaj, česar bi ne pričakovali tako pozno pozimi. Nekateri prodajajo tudi domače pridelke, ne le uvoženi. Tako se dobro založeni s peso, rumeno kolerabo in repo. Korenje, ki je napodaj na stojnicah branjevoje, je pa uvoženo. Zdaž so suhe tudi tako da je dovolj živil olajšan iz naših zelenjadarskih četrti. Stalne prodajalke domače povrtnine iz Kranjskega in Trnovskega so danes dobro založene in vse domače blago je zdaž veliko zanimanje.

M. Bizjakova in S. Hrašovčeva skladni pianistki

Sinoči sta dovršeno izvajali slikovit spored izbranih klavirskih skladb

Ljubljana 20. februarja

Glasbena matica nam je spet pripravila prino urco glasbenega razvedrila z nminim koncertom odličnih pianistik Marte Bizjakove in Silve Hrašovčeve. Obe sta že ponovno izpričali svoje umetniško glasbeno njenje, svoje prezkusene klavirsko tehnično pretnost ter polno reprodukcijsko zrelost. Znano pa je tudi njuno vzorno in uspešno glasbeno vzgojno delo preko katerega kažeta vneto pridelovanje za koncertno uestvovanje in tudi pobudno voljo za reprodukcijsko koncertno podajanje. Medtem ko se je pianistka E. Dervnovska ova odločila da izvaja v svojem zadnjem solističnem koncertu skladbe ki se v raznem pogledu ter zvalnem delu precej približujejo sta Hrašovčeva in Bizjakova vsaka zase sestavi povsem sklenjen koncertni spored klavirskih skladb ki predstavljajo v svojem podajalnem načinu pestro nazono in ravno v tej pestrosti smotno dopolnjuječo se celoto. Predvsem zato je nuno sinočni nastop zelo ugajal ter je bilo pohvalno razražanje številnega občinstva ki je nopolnilo malo filharmonično dvorano, zelo spontano in pristno.

Silva Hrašovčeva je prestregla našo pozornost z lahkotnim Pescettijevim »Allegrom« in nas povedla preko Bach-Busonijsve skladbe »Ciacona v d-molu« odlikujoče se s svojo razno močjo in svečanostjo ter Brahmovsve »Rapsodije v g-molu« ki razodeva značilne sebnosti brahmsovskega skladateljskega ustvarjanja v svet domačega oblikovanja. Najprej smo zvedavo n s tim priznavarjem prisluhnili Ravnikovemu »Meinholcneru valčku« ki izražaje v naslovu skladateljevo glasbeno hotenje, potem pa so nas razgibali poskočni, folklorni polni Tajčevičev »Trije balkanski plesje« ob katerih smo dojemali lepoto različnih kol. Se zanimivši se je zdel drugi del, ki ga je

Marita Bizjakova v Ljubka Alatičeva »Otroška igra« je našla slogovno izrazno nasprotje v Gorginjevi resnobno poudarjen »Mistični pesmje« brzovit Pick-Mangiagallijev »Toccata« ki je urno švigala mimo nas se je pridružila Cigličeva v izvorno zasnovani, poznim impresionističnim »Nokturnom« prevladujočimi otožno mračnimi čustvenimi motivi iz nočnih silhueta se utrne vizionaren pridiv ki tone v dušeti mračnosti. Potem je sledil Osterc Korali in fuga »Zarevata tipično osterčevsko glasbeno snovanje. Ruski skladatelj Prokofjev je bil za stopan s pristno skladbo »Rigaudone« ter izrazno zelo posrečeno »Propevdujočo babico« Močan zaključek ki priča o skladateljevem s dobrem samoniklem značilnem obkovanju. Z obema njegovima dragocinima skladbama ki sta bili sinoči izvajani je bila naša klavirska literatura dostojno pomnožena.

Obe izvajajočice umetnici sta na sinočnem koncertu svoje spretnosti primerno stopnjevali. Lahko smo občutili njuno umetniško rast, lahko se prenečitali o njunih težnjah ki so usmerjene navzgor vedno bliže večkratnim glasbenim vrednotam. Medtem ko posevzuje interpretacijo S. Hrašovčeve neka vedrina prevladuje v igri M. Bizjakove topel, skren zanos. Zarelepo doživljeno sta obe zaigrali Navdušeno priznanje občinstva je bila le skromna oddolžitve za njuno umetnost ter prijetno božajočigro.

PRED SODISCEN

— Obtoženec, zakaj sta tako neusmiljeno pretepli tožitelja? — vpraša sodnik.
— Ker mi je rekel, da sem star osel.
— Saj bi ga bili lahko tožili.
— Res je, toda mislil sem, da zaradi take malenkosti ni vredno hoditi na sodnijo.

Brezplačni tečaji italijanščine v železničarskem Dopolavoru

Tiskovni urad Zveze Fašijev sporoča: Po smernicah Pokrajinskega Dopolavora, je Zelenižarski Dopolavoro organiziral brezplačne tečaje italijanškega jezika za svoje člane. Predvidenih je bilo 10 tečajev. Štirje delujejo redno že nekaj mesecev. Drugi tečaji se bodo začeli v kratkem na raznih mestnih in pokrajinskih železničarskih uradih. Tako bo vsem slovenskim železničarjem dana možnost, da se nauče italijanškega jezika.

S to skrbno izpodbudo Zelenižarski Dopolavoro izpopolnjuje svoje delovanje in izvršuje v celoti naloge, ki mu je bila naložena od višjih hierarhov na področju moralne in materialne podpore članom. Dopolnila jo bo v kratkem ustanovitev Dopolavorove knjižnice, ki bo dostopna članstvu še ta mesec.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 20. februarja: Sadot, Eleverij.

Jutri: Nedelja, 21. februarja: Eleonora, Irena.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Pustolovci in Krvava ozorja.

Kino Sloga: Prepovedana glasba.

Kino Union: Zapeljivka.

Kino Moste: Princisna ljubezen in Zbogom mlada leta.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi nesprenjeno.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43; Trnkoczy ded., Mestni trg 4; Ustvar Selenburgova ulica 7.

Nedjeljsko dežurno zdravniško službo bo opravljal od sobote od 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Fran Ciber, Stefanova ulica 7.

Iz Hrvatske

— Letalci pri Poglavlju, Poglavlju dr. Pavelić je sprejel večjo skupino letalcev, ki se vračajo z dopusta na vzhodno bojišče.

— Melioracije v območju Osijeka. Lani so bile zaključene večje melioracije v področju Osijeka. Razširjeno je bilo omrežje kanalov in s tem se je pridobilo v okrajih Vukovar, Osijek, Djakovo in Valčkov 17.000 orolov rodovitne zemlje. Posledica melioracije je bila, da se je povečal pridelek na oraj približno za 300 kg, kar znaša letno 236 vagonov žita več. Zgrajeno je bilo 69 km novih kanalov in s tem so izsušili 111 orolov močvirnat zemlje. Za poljedelstvo so pridobili z izsuševanjem 7.500 orolov rodovitne zemlje. Melioracije se bodo letos nadaljevale. Izkopanih bo še 13 km kanalov. Lani so znašali stroški za melioracijska dela 7.500.000 kun.

— Hrvatski gostje v Sofiji. V nedeljo je prišla v Sofijo hrvatska delegacija, da podpiše bolgarsko-hrvatsko pogodbo o pravni pomoči. Na kolodvoru so sprejeli hrvatske goste zastopniki bolgarskega zunanjega ministrstva in pravnikov ter hrvatski tiskovni ataše Monsier.

— Novi ravnatelj zagrebškega astrološkega muzeja. Vpokojeni vseučiliški profesor dr. Hoddiller je bil kot ravnatelj hrvatskega astrološkega muzeja razrešen dolžnosti. Za njegovega naslednika je bil imenovan doseženi kustar muzeja dr. Svoč. Izredni vseučiliški profesor dr. Seper je bil imenovan za vodjo muzeja, obenem je pa postal komisar Društva astrologov.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 21. II. 1943-XXI

8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 8.15: Koncert organista Giovannija Guzzinija. 11.00: Prenos pete maše iz Bazilike Presv. Ozmajenja v Firenzi. 12.00: Razlaga Evangelija v italijanščini (O. G. B. Marino). 12.15: Razlaga Evangelija v slovenščini (O. K. Sokovanič). 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Lahka glasba. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — Pisana glasba. 13.40: Operna glasba. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.10: Koncert Radističnega orkestra in Komornega zbora vodi dirigent D. M. Sijance. — Slovenska glasba. 15.00: Poročila v slovenščini. — 17.15: Ing. Gorup Sergej: Proizvodnje možnosti na Ljubljanskem barju (s posebnim ozrom na vrtnarstvo in sadjarstvo) kmetijsko predavanje v slovenščini. 17.35: Koncert Kvinteta harmonik. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Komorna glasba. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 20.15: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Filmsko glasbo izvaja orkester,

Mizarski sin — utemeljitelj kranjskega zgodovinarstva

Zanimiv življenjski sin ljubljanskega meščana in mizarskega pomočnika, dr. Ivana Ludvika Schönleba

Ljubljana, 20. februarja. Med uglednimi ljubljanskimi prejšnjimi stoletji ni moglo prezeti sina ljubljanskega meščana dr. Ivana Ludvika Schönleba, ki se ga prejšnje čase celo proslavljali kot ustanovitelja kranjske hist. grafije. Posebno je čimel Schönleba Valvasor, ki ga je celo imenoval sluč. učenec. Da je Schönleba užival velik ugled med sodobniki, spoznamo tudi iz napisov na njegovih nagrobnih ploščah v šentjakobski cerkvi v Ljubljani. D. lga vrsta je že naslovov pčnikar, doktor bogoslovja, apostolski protector, ljubljanski stolni dekan itd., pitec številnih zgodovinskih spisov, predvsem v čast njegove domovine Kranjske, spisov, ki so ga pridelali nesmrtno, kakor pravi nap. s. Naj se torej spomnimo Schönleba ob tej priliki, zlasti ker bo prav letos preteklo že 300 let, odkar je začel pisati star 25 let.

Oče našega zgodovinarja Ludvika Schönleba

Oče našega zgodovinarja Ludvika Schönleba se je bil prisel v Ljubljano z Virtemberškega, kjer se živel rod Schönlebov. Rodil se je l. 1590. V Ljubljani se je naselil kot mizarski pomočnik l. 1617. Ne navadno hitro si je pridobil velik ugled ter splezal po družbeni lestevici. Kmalu po prihodu v Ljubljano se je oženil z domačinko Suzano Aduš. Rodili so se jima sin in tri hčerke. Ivan Ludvik se je rodil 17. nov. 1618. Hčer Ana se je rodila l. 1630. Poročila se je z ljubljanskim mestnim sodnikom, odnosno županom Ivanom B. D. n. čarjem (Tha'nitcher) in bila je mati znamenite kronista Ivana Gregorja Dolničarja. Schönlebova žena je umrla l. 1649 in pokopani so jo v stolnici, kar tudi dokazuje, kako si je ta družina kmalu pridobila velik ugled v Ljubljani. Ludvik Schönleba se je poročil drugič čez tri leta po smrti svoje prve žene. V Ljubljani so ga kmalu začeli ceniti ne le kot mizarja, temveč tudi kot umetnika rezbarja. Dandanes takšne obrtnike imenujejo »umetnični mizarje« al. kretko rezbar. Schönleba je tudi izdelal oltar za stolnico. Kmalu je bil sprejet med ljubljanske meščane ter je dosegel med njimi najvišje časti, kajti mestni sodnik je bil celih 45 let. Dolgo je tudi županoval, in sicer po dvakratni izvolitvi ter kratkem presledku. Pozneje je bil do svoje smrti poveljnik oboroženih meščanov. Schönleba je poveljeval meščanih gardi, ki je tedaj štela 600 mož, tudi v veliki slovesnosti l. 1660, ko je ljubljano obiskal cesar Leopold I. Ugled Schönleba je segal tudi med plemstvo in deželni zbor, se je zavzemal za spoštovanje meščana, ko se je plemiška rodbina Coraduzzi pritožila zoper njegovo hčer, ki je ni hotela sprejeti med sebe, po močitvi z Ivanom Filipom Coraduzziem. Prav je, da smo se spomnili Ludvika Schönleba že zaradi tega, ker se je kot ljubljanski župan pred dobrimi tremi stoletji vedno vneto zavzemal za koristi našega mesta ter skrbel za njegov napredek, kar omenja tudi Valvasor čez da je mesto po njegovi zaslugi dobilo dva javna vodnjaka. Ludvik Schönleba je umrl l. 1663, 73 let star.

Šolanje Ludvika Schönleba

Sn uglednega ljubljanskega meščana Ivan Ludvik Schönleba si ni izbral očetovega poklica. Sklenil so, naj se izloži. Najprej se je šolal doma. Obisk val je jezuitsko gimnazijo v Ljubljani. Že kot 17letnik d'jak je vstopil v jezuitski red, ko je nadaljeval šolanje na Dunaju in l. 1643 je absoluiral filozofijo. Potem ga je jezuitski red določil za slavnostnega grovnika in pridigarja na Dunaju. Bil je izredno nadarjen govornik in njegove pridige v cerkvi sv. Štefana na Dunaju so kmalu zaslele. Že njegovi prvi govori in pridige so bili ponatisnjeni. Pozneje so njegovi natisnjeni govori razširili tudi daleč po svetu, tudi v tujino.

Prefekt v ljubljanskem jezuitskem kolegiju

Ob začetku šolskega leta 1650/51 je prevzel na ljubljanskem jezuitskem kolegiju službo novi prefekt Ivan L. Schönleba. Po njegovi zaslugi zdi vemo mnogo o tem ljubljanskem učnem zavodu. Schönleba je namreč takoj, ko je nastopil službo kot prefekt, začel pisati dnevnik in v njem se je nabralo mnogo zanimivih drobtin. Pozneje so nadaljevali to delo drugi jezuiti: do l. 1718. Rokopis dnevnika zdi hraniti v muzeju. Naši krajevni zgodovinarji so ga že dobro obdelali. Na podlagi tega dnevnika je tudi P. Radice delno sestavil življenje Schönleba. Na nekatere zanimive, niti tega dnevnika se bomo morda povrnili.

Ob drugi priliki. Schönleba se je udeleževal v jezuitskem kolegiju tudi kot dramatik in uprizarjal je gledališke predstave z gojenci. Niso pa igrali kakšnih šolskih igrac, temveč prave tragedije v velikem slogu. Izra pa ni bila nemška, temveč latinska. Schönleba je napisal klasično tragedijo v dveh delih in za snov je vzel življenje cesarja Anastasiusa (491—518) pod naslovom »Haereticus fulminatus, Anastasius Tyrannus Orientis aere curae«. Drama je bila zelo dolgovozna, da so jo morali igrati v dveh dneh. Prvi del so igrali 3 ure in pol (prvič 2. ma'a 1651), drugega pa skoraj 5 ur. Začetek predstave drugi dan je bil ob 11.15, konec pa šele ob 16.30. V gledališki dvorani so spremeni veliki prostor v kolegiju, kjer so večkrat igrali. Igralska umetnost je veljala kot vzgojno sredstvo v šoli in d'jaki so se ji morali resno posvečati. Predstave so oblikovali številni plemiči, najdljeiši veljaki dežele, Plemiči, predvsem Turjaški, so zelo podpirali jezuitsko gledališče. Nad Schönlebovo dramo so bili zelo navdušeni. Deželni stanovci so darovali kolegiju 300 goldinarjev za podporo gledališču, in priznanje dijakom kot igralcem v prejšnjem šolskem letu, ko je na topil službo kot prefekt Schönleba. Ma'a so navadno pridelali izlete in po uspešnih uprizaritvah Schönlebove drame je deželni glavar Wolf Engelbert Turjaški povabil Schönleba in se nekega jezuita na izlet na Gorenjsko.

Docent na dunajski univerzi

Schönlebove sposobnosti so kmalu spoznali tudi na Dunaju, tako da je ošel v jezuitskem kolegiju le leto dni; že l. 1651 je prevzel stolico za filozofijo na dunajski univerzi. Poslej je bil tudi zopet pridigar v cerkvi sv. Štefana. Njegov ugled je naglo naraščal, kar je nekatere ljubovne tekmece začelo zelo boleti. Zato je Schönleba zapustil Dunaj že pred zaključkom šolskega leta 1653 ter odpotoval v Padovo, kjer si je pridobil dokt. rat. Naslednje leto je tudi izstopil iz jezuitskega reda. Doktorat

je dosegel že l. 1653 in celo s takšnim uspehom, da so mu ponudili odlično mesto na tamkajšnji univerzi, a ga ni sprejel, ker se je hotel posvetiti delu v domovini. V Padovi je tudi »zkoristil ves prosti čas za zbiranje gradiva za zgodovino Kranjske. L. 1654 je postal stolni dekan v Ljubljani.

V podeželskem zatšju napisal mnoga zgodovinska dela

Kot stolni dekan se Schönleba ni mogel posvetiti povsem znanstvenemu delu, ki ga je najbolj veselilo. Zato se je odpovedal časti stolnega dekana l. 1667 ter se preselil v R'bnice, kjer je prevzel župnijo, postal je pa tudi arhidakon za Dolenjsko. V podeželskem zatšju se je lahko bolje posvetil pisanju, vendar tudi tu ni šel imel dovolj miru in časa za svoje delo. L. 1676 je bil upokojen in se je preselil v Ljubljano. Kot upokojenec se je vrnil še z večjo vneto na delo. V Ljubljani je zelo pogrešal tiskarno, zato je zaprosil deželne stanovce, naj dovolijo preselitev tiskarnarja J. Mayra z Salzburga, da bi Ljubljana po sto letih zopet dobila tiskarno. V resnici je l. 1676 v Ljubljani »zšlo že neko Schönlebovo delo iz Mayrove tiskarne. Schönleba je začel pisati kot 25 let star in pisal je zelo marljivo do svoje smrti; umrl je 63 let star. Napisal je v 38 letih 38 precej obsežnih spisov, ki so bili objavljeni že, ko je bil še ž. v. mnogi so pa bili tiskani še po njegovi smrti ali so pa ostali v rokopisu. Najbolj znani njegovi deli, ki pa ne prenesta dandanes več kritike, sta »Aemona vidiatae« (l. 1674) in Carniola ant. qua et novae (1681). Zadnja dela je izšel iz prvi zvezek, medtem ko je nadaljevanje, odnosno osnutek nadejanja, ostal; v rokopisu in ga hrani nekdanja dvorna knjižnica na Dunaju. Schönleba je bil tudi genealog kranjskega plemstva in znana je zlasti njegova genealogija Turjaških, ki se pa zgodovinarju Fr. Kosu ni zdelo zanesljiva. — Schönleba je umrl l. 1686 (15 okt. bra) in pokopani so ga v šentjakobski cerkvi, ki je bila tedaj jezuitska.

Tobak izpodriva rože

V Bolgariji živi od tobaka 1.000.000 ljudi — Nekaj splošnega o tobaku

Popotnik, ki pride spomladi v Bolgarijo in ki ga privede radovednost v slovečo dolino rož, se zaman ozira po velikih rožnih poljih. Ostalo jih je le še nekaj. Rože je izpodrinil tobak z zdravilnimi zelišči zlasti z meto in lavendlom. V dolini rož pridelujejo zdaj Bolgari mnogo viržinskega tobaka. Bolgarija kot dežela rož je postala dežela tobaka, o tem nam jasno pričajo številke. Osmna vsega prebivalstva Bolgarije namreč 1.000.000 ljudi živi od tobaka. K temu je treba prišteti še okrog 60.000 delavcev, zaposlenih v tobačni industriji. Seveda igra tobak tudi v bolgarski zunanji trgovini važno vlogo. Predlanskim je odpadlo na tobak 37% vsega izvoza. V Nemčijo je šlo 31.673.000 kg ali 72,4% bolgarskega tobaka. Lani je izvozila Bolgarija 55 milijonov tobaka, od tega samo v Nemčijo 44 milijonov. Od lanske letine, ki jo cenijo na 63 do 64 milijonov kg, bo šla zopet večina v Nemčijo. Izvoz tobaka se prične v začetku marca, ko pride iz sušilnic.

Pa ne samo Bolgarija, ki bo letos svojo pridelavo najbrž povečala na 80 milijonov kg, prideluje orientalski tobak, temveč tudi njeni sosedje. Tu je na prvem mestu Turčija, ki je pridelala lani okrog 60 milijonov. Nji sledi Grčija z 9.000.000. Grčija prideluje zdaj tobak samo še na otokih. Leta 1918 ga je pridelala 30 milijonov kg. Takrat je dobila namreč Grčija nekatere pokrajine, ki so bile prej bolgarske in zato se je njen pridelok tobaka tako povečal. Druge balkanske države pridelujejo manj tobaka. Nemčija potrebuje letno okrog 120 milijonov kg tobaka. Eno tretjino ga pridelala doma, eno tretjino uvozi iz prekomorskih držav, eno pa iz Orienta. S prekomorskih držav ga sedaj ne more uvažati in zato ga uvaža več iz Bolgarije.

Tobak je rastlina čudnih lastnosti. Najbolje uspeva tam, kjer za druge rastline zemlja ni primerna, namreč v goratih krajih. Čim nižje leži s tobakom zasejeno polje, tem slabši tobak se prideluje na njem. Bolgarski tobak delimo v tri vrste. Prva vrsta tobak raste v nižinah in je najslabši. Tretja »jaka« pa v gorah in

ta je najboljša. Poleg tega daje še vsaka tobačna sadika osem različnih vrst tobaka. Spodnji listi so najslabši, zgornji pa najboljši. Iz praktičnih razlogov sortirajo v Nemčijo namenjeni tobak v tri do štiri vrste. Sortirane v osem vrst stane 25 do 30 levov kg, sortiranje v tri vrste pa znatno ceneje. Ena ženska sortira na dan 8 do 18 kg tobaka po velikosti listov.

Najvažnejšo vlogo v sortiranju tobaka igra izvedenec. To je nekakšen pokuševalac, kakor morajo imeti drugod pokuševalce čaja, vina itd. Pokuševalce vzame v roko posušen tobačni list in točno doliči, iz katerega leta je, kateri list je bil to steblo, kje je rasla dotična tobačna sadika. Če je potoval po dotičnih krajih, lahko celo spozna, na kateri njivi je zrasel tobak. Tobakno seme pride najprej v zaboje, potem pa posade m'ade sadike na polju. V gorskih krajih je s tobakom mnogo dela, ker je treba polje pridno zalivati. V maju in juniju začne tobak pospravljati. Potrgane liste navežejo na vrvice in jih posuše. Kakor grozdju tako je tudi tobaku solnce nujno potrebno. Ko so tobaki listi posušeni pride na vrsto prva fermentacija. To je kemičen proces, med katerim dobe tobačni listi rmenno barvo. To traja do zime, ko se prične po kmečkih hišah sortiranje tobaka. V svežnjih po osem listov se zlože poedine sorte. V začetku marca pa pridejo zastonični 2-0 tvrdki kupovat tobak po določenih cenah.

V trgovskih skladiščih se tobak še enkrat sortira, potem pa stisne v bale po 20 do 22 kg. Skladišča so večinoma lesena kajti samo v takih skladiščih ohrani tobak pravo vlogo. Potem pride na vrsto druga fermentacija, da postanejo listi še bolj rmeni. Če bomo na cigaretnih škatlicah da je tobak dvakrat fermentiran pomeni to, da je v cigaretnih škatlicah poznata industrija tobaka še umetno fermentacija, ki se uporablja zlasti pri viržinskem tobaku. Bale tobaka grede potem v Nemčijo. Prej so šle po morskem poti B'rga—Hamburg, zdaj pa po Dunavu ali po železnici.

izdelek, ki ničesar ne skriva v sebi. Kdor ve, kaj vse je v tem likerju...

— Strup, kakor je najnavadnejše zganje liter za dvajset sous. Razlika je samo v ceni. Rezultat je pa isti: zablaznost, zločin in smrt. Glejte, Mareuil, želel bi vam, da bi nihče izmed tistih, ki so vam pri srcu, ne postal žrtve tako strašne bolezni kakor je pijančevanje. Če bi se vam res pripetila taka nesreča, bi šele prav razumeli, da bi bilo treba, če imamo industrijo, ki v toliki meri krši zakone naravnosti, tako industrijo pobijati, prepovedati jo, kakor je prepovedana trgovina s sužnji, čeprav je bila zelo donosna. Verženje s človeškimi strastmi je zločin in prepričan sem, da se bo ta zločin prej ali slej kaznoval.

— Vražja strela! Vam je ta protialkoholizem alkohol škoduje. Toda pustite pri miru tiste, se z zmešal glav! Ne pijte torej, če mislite, da vam vami ne strinjajo. Naj pijte, če jim alkohol diši.

— Zbogom, ubijalec človeštva!

— Zbogom, človekoljub!

Segla sta si v roko in se ločila. Tako se je končal vsak njun spor.

Prodaja Vernier-Mareuilovih izdelkov, obseg njegovih posojil proti zastavljenemu blagu in dobiček banke je bil narasel tako, da si je mogel dati Vernier zgraditi na trgu Malsherbes knežjo palačo in da je mogel končno smatrati za brezpomembne vse izdatke svoje žene v naidražjih pariških modnih trgovinah in vse dolgoro, ki jih je delal Kristijan zavoljo lepih oči Etinet-Dharileve.

Zastlšenost demoraliziranih ujetnikov, ki so jih zajele italijanske čete na tuniskem bojišču

Usodne posledice suše

V Urugvaju je bila lani zelo huda suša, ki je pokončala 30% goveje živine. Od žee in lak-te je poginlo 2.700.000 glav goveje živice. Deloma so lahko porabili samo ko-že, vse drugo je pa šlo v izžubo. Urugvajski živinorejci so utrpeli okrog 41.000.000 zlatih pezov škode.

Nemški dom v Odesi

V Odesi je bil oni dan svečano odprtoren Nemški dom. To bo središče novega kulturnega življenja. V domu je na razpolago bogato zal. žena kn. žnica. Poleg tega ima pa. Dom tudi svoj kino, in v njem bodo prirejali razne gledališke predstave, koncerte in predavanja.

Največje žrelo na svetu

Med vsemaj ognjen ki sveta ima ognjenik Haleakala na Sumatri največje žrelo. Globoko je 1200 m in v obsegu meri 37 km. To erjaško žrelo zavzema prostor, na katerem bi lahko stalo največje mesto sveta New York.

3000 let stare drsalke

V Olomucu je bil prirejen kulturni teden in v njegovem okviru posebna razstava »T'sočetni Olomucu. Posebno pozornost na tej razstavi so vzbujale drsalke, kakršne so uporabljali ljudje na Češkem in Moravskem približno pred 3000 leti. Narejene so iz živalskih kosti in našli so jih, ko so kopali temelje za katedralo. Znamite starijske drsalke so last olomuškega mestnega muzeja.

Križanka št. 36

1		2	3	4	5	6	7	8		9	10	11	12	13	14	15
			16							17		18				
19	20		21							22		23		24		
25		26		27						28		29		30		
31			32				33					34				
35			36	37			38					39	40		41	
												42		43	44	
48	49		50				51					52		53		54
55							56					58		59		60
61							62					63			64	
65												66				

Besede pomenijo

Vodoravno: 1. semenišnik, gojenec vzgajalščica za duhovnike, 9. smrtonosen, 15. otok v Donavi pri Beogradu, 18. posode za napajanje in prehranjevanje živali, 19. osebni zaimek, 21. kmečka površinska mera, skupina brazd (množ.), 22. angleško moško ime, 24. moško ime, 25. žensko ime, 27. predplačilo, 28. nemški učenjak, filozof, nadaljevalec Darwinovega nauka (1834—1919) (fon.), 30. primanjkljaj, potrebni dopolnež, kar se pri blagu razgubi s tehtanjem, z osušitvijo blaga itd., 31. glavno mesto ene izmed baltskih držav, 33. francosko govoreči prebivalec Belgije, 35. pri tok Urala, 36. oblika pomožnega glagola, 38. zbornica, 39. enota površinske mere, 41. selen, 43. kar je potrebno za gradbo (množ.), 46. snovni del človeka, 48. del češkega pozdrava, 51. grška muza ljubavnih pesmi, 52. grška boginja jutranje zarje, 54. reka v Angliji, 55. žensko bivaljšče pri muslimanih ki imajo več žen, 57. kazalni zaimek, 58. počitek, pavza, 60. delniška družba, 61. izgubil je dar govora, utihnil zaradi nepričakovanega odgovora, 63. geometrijski pojem, prizemski daljnogled, 65. svitanje, 66. ime in priimek slovenskega pisatelja.

Navpično: 1. nebesna smer, 2. pol maše, 3. mednarodni jezik, 4. gola, v Evi-nem kostumu, 5. soglasje, sozvoč, skladnost, 6. okvara, načeto mesto v organizmu, 7. srbohrvatski veznik, 8. povratni zaimek, 10. zaporedni črki iz besede »itka«.

11. množica enakih živih bitij, 12. začaranost od besed, 13. raznobarven; sovražen, 14. kemična spojina, 15. vrsta zlatnika, 17. kazni, posledica greha; sledi kesu, 20. arabski poglavar, 22. praznik, 23. sprememba, 26. srebro, 28. skupno ime za nekatera plemena severne in srednje Afrike, 29. samo, 32. igralna karta, 33. h'dra-ti, 34. circa, 37. vas pod Krimom, 38. barva igralnih kart, 40. zemljepisni pojava, 41. znaki, znamenja, ki jih pušča za seboj človek ali žival, 42. zaščiten, siguren, 44. kvartski izraz, 45. majhen grč; krajevno ime, 47. števil, 49. žensko ime, 50. neodločen izid, 52. samota, 53. čistilo, pralno sredstvo, 56. lahkotletska disciplina, 58. mol (lat.), 59. evropska reka, 62. francoski splošnik, 63. Treviso (avtom. značka), 64. Rdeči križ.

RESITEV KRIŽANKE ŠT. 35.

Vodoravno: 1. Ratjovec, 9. Erik, 10. no-le, 11. gol, 13. Čas, 14. en, 15. trs, 17. na, 18. prota, 20. telefoni, 22. Edi, 23. Ita, 25. ime, 27. pa, 28. Enare, 30. Krf, 31. ro, 32. ave, 34. Ir, 35. ast, 36. opera, 38. tt, 40. ilo, 41. Ivo, 43. Ida, 45. drčmedar, 48. Atena, 49. ol, 51. aga, 52. PZ, 53. raz, 55. Eno, 56. osel, 58. Oman, 59. gologlav. Navpično: 1. regeste, 2. Aron, 3. Til, 4. ik, 5. en, 6. več, 7. elan, 8. cesar, 12. krolj, 15. tre, 16. stoti, 18. plima, 19. Ana, 21. ednost, 24. kafa, 26. era, 27. priroda, 28. Erato, 29. Eva, 33. epi, 37. Elida, 39. kvota, 41. Ira, 42. omega, 44. Arizona, 46. ena, 47. porog, 50. laso, 52. prav, 54. zel, 55. Ema, 57. lo, 58. ol.

GEORGES OHNET:

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

— Saj ni tako neumna da bi mi dovolila izne-veriti se ji. Sin Vernier-Mareuil! To je za njo naj-boljša molzna kravica, kar jih premore Pariz.

— In ona ga skube?

— To mi lahko verjamete.

— Koliko je star?

— Štirindvajset let.

— No, dobro, torej ima še tri leta časa za svoje vrtoglavosti, — e je dejal zdravnik, — potem ga pa oženite in posvetite se bo izdelovanju te vaše strašne pijače, tega kraljevskega likerja z žolitim trakom.

— Strašne? Ta je pa dobra! Osemsto tisoč fran-kov dobička v enem samem, zadnjem polletju...

— In dva milijona Francozov ki jim je bilo iz-podkopano telesno in duševno zdravje in ki so zdaj godni za bolnice, če že ne za kaznilnice... Vi sami, dragi moj, ste namreč eden največjih krivcev družbenega razkroja naših dni. O tem si ne smete delati nobenih iluzij.

— Neumnost! Naš kraljevski liker osvežuje, ob-navlja moči...

— Nikar mi prosim ne ponavljajte vseh public iz svojih reklamnih prospektov. To so laži, kakor je vsa vaša reklama ena sama velika laž. Naše sta-tistike so pa dobre, ene nikoli ne lažejo. In te sta-tistike nam dokazujejo, da stopa Francija zdaj na čelu evropskega pokreta...

— Za napredkom stremedečega pokreta?

— Ne, pijančevalnega pokreta. In vi vsi iz vaše »bratovščine«, vsi ti pr'dajalci strupov, ki zastrup-ljate naš narod, ter ga duhovno in telesno ubijate vi vsi ste zločinci. Če bi imel jaz v rokah državno moč...

— No, dobro, kaj bi storili?

— Obdavi bi alkoholne pijače tako, da bi stalo pri nas v Franciji na najmanjše silce likerja, tudi naj-slabšega, najmanj deset frankov.

— Ah, ah, ah! — je vzkliznil Mareuil. Po vašem mnenju bi si človek ne smel privoščiti niti kupice vina. Stojte! Prosim vas, nikar se ne smešite! Ne ne, dragi moj doktore, s temi vašimi idejami se mi ne strinjamo, alkohol je kralj. Pri nas na kmetih so ljudje, ki se preživljajo samo s žganjkuho in v nekaterih pokrajinah kuhajo toliko žganja da n'la'ujejo gospodarji svoje delavce kar z njim. Lahko bi rekli, da imamo litersto valuto namesto frankove. Vidite torej, kako se država pripravlja za svoj napad na alkohol. Verjemite mi, da bi storili boljše, če bi začeli končno n'porečati svojim bo'nikom naše preizkušene izdelke, namesto da jih omalova-žujete in obsojate. Naš kraljevski žoliti trak je čist